

اقداماتی برای پرورش نسل آینده

■ بهاره کمالزاده

معاون پرورشی دبیرستان دخترانه دوره دوم

بهاره کمالزاده کارشناسی ارشد علوم سیاسی دارد. ایشان با رادیو و تلویزیون استان یزد در حوزه نویسندگی همکاری می‌کند و سابقه چهارساله فعالیت در عرصه آموزش شهروندی و فرهنگ‌سازی را در سازمان فرهنگی اجتماعی شهرداری نیز دارد. وی از ابتدای سال تحصیلی جاری به عنوان معاون پرورشی به مجموعه جوادالائمه پیوسته است.

امروزه، دانش‌آموزان از عقلانیت ارتباطی و عقلانیت ابزاری توأمان برخوردارند. این ویژگی کار مسئولان را هم سخت و هم آسان می‌کند. در نگاه اول انسان توانمند، انسان باکیفیت است. باکیفیت یعنی چه؟ یاد این جمله معروف را باید اینجا زنده نگه داشت که به ما خاطر نشان می‌کند: «کیفیت ما را دو چیز تعیین می‌کند: اول دوستانی که ملاقات می‌کنیم و دوم کتاب‌هایی که می‌خوانیم.» بنابراین، برای توانمندسازی نسل آینده نخست باید با سوق دادن آن‌ها به این مسیر کیفیت زندگی شان را ارتقا دهیم. هدف ما این است که روح و جان نسل مقتدر و باهوش الان را با کتاب و کتابخوانی پیوند ناگسستنی بدهیم؛ چون می‌دانیم همه مسیر خوشبختی و سربلندی از خرد می‌گذرد و چه خوب که ما بر بالن کتاب سوار شویم و اوج‌گیری در آسمان خرد را تجربه کنیم.

از همین رو با همراهی مدیر محترم مدرسه اقدام به نوسازی بخش پاتوق کتاب مدرسه کرده‌ایم. با راه‌اندازی پویش «نذر فرهنگی» نیز از دانش‌آموزان خواستیم به بخش پاتوق کتاب که مخصوص خودشان است، کتاب اهدا کنند و با استقبال خوبی هم مواجه شدیم. در این بخش ما کتاب‌های خوب را با انتخاب خود دانش‌آموزان

معرفی می‌کنیم و تکه‌هایی از کتاب‌های نویسندگان نامی ایران و جهان را نیز انتخاب و در معرض دید قرار می‌دهیم. همچنین طرح «اندکی تفکر» را مطرح کرده‌ایم تا در آن با دانش‌آموزان در مورد موضوعات خاص زندگی اجتماعی به بحث و گفت‌وگو بپردازیم. این را باید بدانیم که دانش‌آموزان به رفتار مسئولان مدرسه بسیار دقت می‌کنند. ما نمی‌توانیم شعار دهیم. باید حرف و عملمان یکی باشد؛ لذا برای تحقق این مهم اینجانب در زنگ‌های تفریح کتابی در دست می‌گیرم و مشغول مطالعه می‌شوم. همین‌که دانش‌آموزان کنجکاو می‌شوند که چه کتابی دست من است و موضوع آن چیست، خودش راهی برای ترغیب به امر کتابخوانی است.

از طرفی در برنامه صبحگاهی مدرسه معرفی کتاب و خواندن قسمتی از کتاب جزو پرطرفدارترین بخش صبحگاه ماست. بچه‌ها کتاب‌هایی را که معرفی می‌کنند به همدیگر قرض می‌دهند و این اندازه از مشارکت ما را خوشحال می‌کند.

از جمله اقدامات دیگر ما در این زمینه، برای پرورش روح بچه‌ها و فاصله گرفتن چند دقیقه‌ای آن‌ها از درس و به منظور آزادسازی ذهنی دانش‌آموزان، این بود که با هماهنگی مدیر محترم اتر بازی ماروپله را طراحی و تهیه کردیم. بازی ماروپله به این شکل است که وقتی شما در خانه نردبانی می‌ایستید که روی آن نوشته شده است «راستگویی» و سپس از نردبان بالا می‌روید، به خانه «دوستان بیشتر» می‌رسید. تمامی نردبان‌های موجود در ماروپله یادآور فضایل اخلاقی است که ما را به یک صفت برتر مزین می‌کند. و برعکس، آنجاهای که مار وجود دارد، نشانی از رذایل اخلاقی است که منجر به سقوط شخصیتی ما می‌شود. مثلاً «دروغ» که نتیجه آن می‌شود «بی‌اعتمادی در بین دوستان».

به نظر می‌رسد برای آموزش بچه‌ها و پرورش روحشان باید توانایی این را داشته باشیم که از قالب‌های متفاوت استفاده کنیم. ما در این راستا، در مدرسه از قالب‌های دیگری استفاده می‌کنیم که دانش‌آموزان به شدت به آن توجه

نشان می‌دهند؛ پخش موشن‌های آموزشی، تکه فیلم‌های (کلیپ‌های) واقعی (رتال)، برنامه‌های دوربین مخفی، پویانمایی‌ها و فیلم‌های کوتاه برتر ایران و جهان از جمله این قالب‌هاست. مدرسه ما دو روز در هفته، یک ربع پایانی کلاس، این نوع تکه‌فیلم‌ها (کلیپ‌ها) با موضوعات متعدد مانند صداقت، درستکاری، زندگی کردن در حال، حقوق شهروندی، حجاب، ارزش کتاب و ... پخش می‌کنیم.

قالب اجرایی دیگر ما برگزاری پویش‌هاست. پویش «از خودمان شروع کنیم» حرکت دیگری است که هم‌اکنون با موضوع صداقت و راستگویی در حال اجراست. در این پویش فضاسازی تابلو مدرسه، موضوعات صبحگاه، سخنرانی مدیر و کارکنان و اعضای شورا، تکه فیلم‌ها (کلیپ‌ها) و ... با مسئله صداقت عین می‌شود و در آخر پویش، بچه‌ها می‌توانند از تجربه‌های خودشان برای بقیه صحبت کنند. به مرور و با کمک این پویش‌ها ما می‌توانیم خروجی‌ای سرشار از ادب و احترام داشته باشیم. نسلی که همچون ققنوس از آتش برخیزد و از علم و ادب و خرد خودنمایی کند که به قول حضرت حافظ:

حافظا علم و ادب ورز که در مجلس شاه/ هر که رانیست ادب لایق صحبت نبود
وقتی ما با جامعه انسانی در امر آموزش و پرورش سروکار داریم، باید بپذیریم که برخی اقداماتمان ممکن است در ابتدا مورد تمسخر قرار گیرد. سپس عده‌ای آن اقدامات را رد می‌کنند، بعد برای پذیرش مقاومت می‌کنند و ممکن است حتی به نزاع بپردازند؛ اما در نهایت پذیرش گروه هدفان را به دست می‌آورید و به فرهنگ‌سازی می‌پردازید. استمرار در کار، همراه با صبوری و آرامش، می‌تواند نسل امروز را برای اجرای برنامه‌ها همراهمان کند. ما باید بتوانیم عنصر بی‌خیالی و بی‌تفاوتی به محیط اطراف را از نهاد این نسل بزدا کنیم تا شیشه صاف وجودی شان شفاف و خوانا شود.

و اما کلام آخر؛ زمانی شما در این عصر و زمانه می‌توانید دوام بیاورید که در حال نوسازی و به‌روزرسانی خود باشید و گرنه به فراموشی سپرده خواهید شد. ■

